

ספרים שנתקבלו

מוסד ביאליק:

כתבים עבריים מאת שלום עליכם. אסף, ההדיר והוסיף מבוא והערות חנא שמרוק, תשל"ו. 367 עמ'.
יוזמתו הברוכה של בן-ציון דינור הבשילה בידי חנא שמרוק מעשה רב-ערך של כינוס סיפוריו וציוריו של שלום עליכם, שנכתבו עברית במקורם, מן השנים 1888-1892 וכן 1901-1908. זהו אוסף ראשון של סיפורי שלום עליכם בעברית. בספר נכנסו רק אותם דברי הספרות שאין ספק באבהותו של שלום עליכם על נוסחם העברי. בראש הספר הקדמה ומבוא מקיף ורב-עניין על הרקע הספרותי לתקופת היצירות המובאות ועל הבעיות הלשוניות והתרבותיות. המהדיר פרופ' שמרוק הקדים לכל הסיפורים ציונים ביבליוגרפיים, שינויי גוסי-חאות, וליווה אותם בהערות מסבירות.

תולדות הפילוסופיה החדשה יעקובי. פיכטה. שלינג מאת שמואל הוגו ברגמן. תשל"ז. 251 עמ'.
זה ספרו האחרון של פרופ' ברגמן, וכפי שמעיד מפיו משה ברש בדבריו, "האישי ביותר שכתב מעודו". (וכאן מקום להזכיר את ספרו, האישי אף הוא, "הפילוסופיה הדיאלוגית מקירקגור עד בובר" שיצא שלוש שנים קודם). ההתדיינות עם הבעיות המקופלות במשנת שלינג היתה קרובה ביותר למרכו הגותו של המחבר, ואופייני הוא כי הרצאת ברגמן את רעיונות של שלינג על החיים והמות ועל השארת-הנפש מסיימת במבואה מתורת הרב קוק ובהבלטת הקירבה הרוחנית בין שני ההוגים, שהאחרון בהם אין להניח שקרא את קודמו. זהו הספר השלישי בסדרה זו "תולדות הפילוסופיה החדשה", שקדמו לו הכרכים "מניקולאוס קואנוס עד תקופת ההשכלה" (תשל"ו) ו"מתקופת ההשכלה עד עמ' נואל קאנט" (תשל"ג).

מבחר שירים מאת מארטיאליס. תירגם מרומית והוסיף דברי פתיחה וביאורים בניציון בנשלום. תשל"ז. 72 עמ'.
מבחר אפיגרמות של מארקוס ואלירוס מארטיאליס, הנחשב לגדול בעלי אפיגרמות בשירת רומי, שהניח אחריו ד"ר בניציון בנשלום המנוח, וצירף להן הקדמה והערות מסבירות.

מדינה וחברה ביוון מחקרים בתולדות יוון הקלאסית וההלניסטית מאת אלכסנדר פוקס. תשל"ו. 279 עמ'.
בספר, שהוא כהמשך והשלמה לספרו הקודם של

פרופ' אלכסנדר פוקס "אתונא בימי גדולתה" (מוסד ביאליק), קובצו מאמרים מומגים שונים, שכולם מציינים טרפים לדיון במהותו וצורותיו של המשטר המדעי ביוון הקלאסית, וכן בצדדים שונים של חיי החברה והכלכלה ומשבריהם בתקופה הקלאסית המאוחרת ובתקופה ההלניסטית.

בסתיו ימי הביניים מאת יוהאן הויזנחה. תרגם מאנגלית אהרן אמיר. הקדים מבוא משה ברש. תשל"ז. 277 עמ'.
טוב שניתן בעברית מחקר-מופת זה של החיים, המחשבה והאמנות של צרפת וארצות-השפלה ערב הריגני-סאנס. המאה הארבע-עשרה והחמש-עשרה היו פרשת הדרכים הגדולה בין ימי הביניים לריניסאנס, וניתוח הרעיונות שפירגסו את חיי התרבות והדת במאות אלו מעלה לפנינו דיוקן מזהיר של תקופה מכרעת בתולדות אירופה והעולם. לספר זה על "שלהי ימי הביניים" או "דמדומי ימי הביניים" (דומה מקבילות מדוייקות יותר לשמו האנגלי של הספר) מאת ההיסטוריון ההולנדי המהולל קדם תרגום ספרו "האדם המשחק" בהוצאת מוסד ביאליק. לספר גלוח מבוא על המחבר וספרו מאת משה ברש. הפסוק הפותח בספר: "כשהיה העולם צעיר באלף שנים נראו קויהם הכלליים של כל הדברים וכו'", וצריך להיות, כמובן: "כשהיה העולם צעיר במחצית אלף שנים וכו'".

קשרי כלכלה בין ארצות המקרא בימי בית ראשון מאת משה אילת. בשיתוף החברה לחקירת ארץ-ישראל וע-תיקותיה. תשל"ז. 278 עמ'.
מחקר חלוצי, שיסודו בעבודת-דוקטור, בקשריהן הכלכליים של ממלכות ישראל ויהודה עם ארצות המזרח הקדום, המשובץ בתיאור התעודות הספרותיות והשרידיים החמריים של ארצות אלו. הידיעות בעניני כלכלה ששרדו הן במקרא והן במקורות המצריים, המסופוטאמיים והאחרים מעטים הם, והמחבר הוצרך לבדוק שפעת תעודות אפיגרפיות ויצירות ספרות. מן התקופה ההלניסטית והרומית כדי שתצטרף תמונה כוללת, והוא מקווה שמחקרו יפיל דרך למחקרים נוספים.

פרקי פילון על ההשגחה. על עשרת הדיברות. היפוך-תטיקה. תירגם מיוונית והוסיף מבואות והערות דוד רוקח. ספרית "זורות". מוסד ביאליק. ירושלים תשל"ו. 143 עמ'.

החסידות. פרק זכרונות קצר על סופרי אידיש תורגם מאידיש (בידי חנוך קלעי).

עם עובד :

דברים בנו פרקי מורשה ותחיה מאת גרשם שלום. ספר ריית אפקים. תשל"ו. 600 עמ'.

לפנינו מבחר מגוון, שנעשה בזיממו של אברהם שפירא, של מחקרים, מאמרים, רשימות, נאומים ומכתבים, שנדפסו בכתבי-עת וקבצים בעברית, גרמנית ואנגלית, ממרבית תחומי יצירתו של גרשם שלום. המ' דור הראשון מוקדש לזכרו של ג. שלום מבחינה כיון גרפית היסטורית ומכיל שיחה עם מוקי צור, זכרונות על ימי-נעורים עם זלמן שור, מכתב רב-עניין לביאליק, ונאום בשעת קבלת פרס רוטשילד. המדורים הבאים מכנסים מאמרים על בעיות הרוח והגורל של הדור היהודי (ועמם שני מכתבים נוקבים אל ואלטר בנימין); על משיתות, קבלה וחסידות (ובכלל זה המאמרים על דמותו ההיסטורית של הבעש"ט ועל פירוש בובר לחסי' דות); על חכמת ישראל; רשימות ונאומים על אנשים שונים בהגות, בספרות ובציבוריות; הארות ותגובות קצרות. המדור האחרון מביא תרגומי שלושה מאמרים על "שלושה טיפוסים של יראת-שמים יהודית", "הגי' גים על תיאולוגיה יהודית", "רמיהו יהודי". למרות השוני הרב בין סוגי הדברים ואופיים — ובמידה מסוי' יימת, דוקא משום כך — לפנינו אחד הספרים המפריים והמעוררים ביותר בשעה זו, וחיותו הגדולה עשויה לפתוח פתח לפני רבים, ביחוד בדור הצעיר, אל הגות ועיון מעמיקים בשאלות ההווה וההיסטוריה של עמנו.

פרקי יותם מאת ישעיהו אברך. מבוא מאת דב סדן. תשל"ו. 421 עמ'.

בארבעה שערים שקובצו בהם יותר מששים פרקים — רובם נדפסו ב"דבר" — מובאים לפנינו כאן תגובות תיו של ישעיהו אברך על מאורעות בחיי המדינה וה' אומה וכן חזיונות תרבותיים (או, לרוב, אי-תרבותיים) ומנטאליים במרוצת חצי יובל שנים. סגולתם המיוחדת של מאמרים ורשימות אלו בפובליציסטיקה העברית הענייה היא בצירוף הנדיר בימינו של כתיבתם העב' רית השרשית והדורות-הגיויה עם קשיבותם המתמדת לחשבון היהודי ההיסטורי ונאמנותם הכאוה להגיונו של מפעל התקומה המשתבש מתוך המרגות, חיקוי וקוצר חוון.

תמורות בחינוך מבוגרים בישראל מאת בצלאל שחר. תרבות וחינוך. תשל"ו. 308 עמ'.

ניתוח מקיף של הפעולות לחינוך מבוגרים בארץ-ישראל מראשית הישוב החדש ועד ימי מדינת ישראל, שהוא קיצור עבודת הדוקטור של בצלאל שחר המנות, אשר הרבה לעשות בשדה השכלת מבוגרים ועמד בראש עבודת התרבות של הסתדרות העובדים כמוכיר המרכז

שלושה מחיבוריו הקצרים של פילון האלכסנדרוני ניתנו כאן בתרגום עברי, בליוויית מבואות הערות לכל אחד, ובראשם מבוא כללי רב-ערך, מקיף ומבזהיר, מאת דוד רוקח. זוהי תוספת לתרגומי פילון המעטים בעב' רית. הבל שלשון התרגום, ביחוד, לא זכתה לניפוי משיבושים שונים כגון "בקע מתוככי האש" (עמ' 91) "שלוחת-רסן" במקום "משולחת-רסן" (עמ' 58) ו"מי-רוצי סוסים", או מניסוחים אנאכרוניסטיים ("לא-יוצ' לחיים" וכי"ב) או ניסוחים רפויים כגון "חוסר-מחשבה" במקום "קלות דעת" ("היסח-דעת"?) (עמ' 70), וכן מליעזים כגון "חסוריות" (או תסכרין), אף כשהם מצויים אי שם במקורות, במקום "אוצרות". אף "ארטי" שאינה ניתנת לתרגום אחיד (בדומה ל"וירטוס" הר"מ), אין להניחה כמו שהיא, אלא יש להמציא לה בכל פעם לבוש עברי לפי צורך העניין, ולהעיר, במידת הנדרש, על המקור בהערת שוליים.

כתבים מאת שמואל דוד לוצאטו. ההדיר וצירף מבוא והערות מנחם עמנואל היטום. כרך ראשון: דברי הגות ומחקר. 252 עמ'. כרך שני: שיר ופיטו. פרשנות המק-רא. ספריית דורות. ירושלים תשל"ו. 258 עמ'.

בשני כרכים אלו נעשה ניסיון להציג את שד"ל לפני הקורא העברי בן זמננו. רוב המאמרים שבכרך הרא-שון, שתורגמו כאן מאיטלקית (וגם מצרפתית), מוק-דשים לביאור היהדות לפני אלה מבני דורו של שד"ל שרחקו מן המקורות, ולפי אמונת המהדיר "אף אם חלפו יותר ממאה שנה מאז כתיבת הדברים במקורם, נראה שעדיין הם הולמים היום את ציפיותיו ואת גישתו של הקורא שאינו מסוגל תמיד לינוק מהמקורות את לקחה ואת טעמה של היהדות". בכרך זה נכלל גם סקירתו של שד"ל על תולדות הפיוט שבאה כמבוא ל"מחזור בני רומא" שלו. בכרך השני ניתנו הקדמתו של שד"ל לספר שיריו "כנור נעים"; שלוש שירותיו "סדר עבודת יום הכיפורים", "דרך ארץ או אטיצימוס" ו"חלק כחלק יאכלו"; תרגום מבוא היסטורי ופקרת לפרשנות התורה שנכתב בשנת 1829 שבביל תלמיד בית המדרש לרבנים בפאדובה, וכן חלקים מפירושו העברי לבראשית, שמות וישעיה.

זכרונות ומסעות מאת אברהם-בר גוטלובר. ההדיר וצי-רף מבוא והערות ראובן גולדברג. כרך ראשון: מבוא. זכרונות מימי נעורי: 288 עמ'. כרך שני: זכרונות על סופרי יידיש וספריהם; הגיזרה והבנייה; מסעות. 283 עמ'. ספרת "זדרות". ירושלים תשל"ו.

עיקר זכרונותיו ודחות מסעותיו של א"ב גוטלובר ("מהללא"), שליווה את ספרות ההשכלה ברוסיה עד יום מותו עם חתימת המאה התשע-עשרה, ניתנו כאן לא לפי סדר פרסומם אלא, במידת האפשר, ברציפות כרונולוגית. חיבורו "הגיזרה והבנייה" סוקר את "קורות התפתחות ההשכלה בישראל בארץ רוסיה ופולין", בס-טיות סובייקטיביות ובנעימה פולמוסית ביחוד כלפי

בא־הקמתה וכו' — או בעברית כפשוטה: צרתו היתה שלא עלה בידו להקים מדינת־מנהיג וכו'. אם אין כאן א־הבנה באנגלית, הרי יש כאן א־ידיעה בעברית. ומלבד זאת, חבל ש"אליטה" בא בספר במקום "עילית, עיליתות".

היחיד והסדר החברתי מקראה במדעי החברה לבתי ספר תיכונים בעריכת דניאלה רוט. תשל"ז. 280 עמ'. מקראה זו מגישה לתלמידי בתי ספר תיכונים מיבחר של מאמרים, מקוריים ומתורגמים, שלוקטו מתוך ספרים וכתבי־עצת בעברית, הדינים בשלושה תחומים (היחיד והסדר החברתי, ארגונים, החברה הטכנולוגית התעשייתית), חלק גדול מהם בויקה לבעיות סוציאל־לוגיות של החברה הישראלית, בהתאם לתכנית הלתי־מודים החדשה במדעי החברה.

מגמות חדשות באסלאם מאת ה. א. ר. גיב. תרגם מאנג' לית מיכאל שורץ. ספריה אוניברסיטאית. תשל"ו. 152 עמ'.

ספרו הנודע של גיב, מטובי החוקרים במדעי ערב והאסלאם בדרונו (הוא מת לפני שש שנים), על דרכי הסתגלותו של העולם המוסלמי לשלוחותיו והמחשבה הדתית באסלאם לתביעות המודרניזם.

נתיבי הקבוצה והקיבוץ דיונים ועיונים בשאלות התנועה הקיבוצית. כרך שלישי: החברה הקיבוצית. ליקט וערך שמואל גדון. תרבות וחינוך בשיתוף איחוד הקבוצות והקיבוצים. 571 עמ'.

הכרכים הקודמים הוקדשו למקורותיהן הרעיוניים ול־מטרותיהן החברתיות והמשקיות של הקבוצה והתנועה הקיבוצית, ואלו הכרך שלפנינו מכנס מאמרים ורשי־מות על ריקמת החיים הממשיים בקיבוץ ובעיותיהם: יחיד וציבור, המשפחה, החינוך, חיי התרבות, האמן בקיבוץ, היחס למורשת הדתית. לספר צורפו תקנוני הקיבוץ לתנועותיו השונות, הן הכלליים והן בשאלות מסוימות, וכן לוחות סטאטיסטיים. הקובץ המקיף וה־חשוב משקף בעיקר את איחוד הקבוצות והקיבוצים, אך ניתנו בו גם מדבריהם של חברי הקיבוץ המאוחד, הקיבוץ הארצי והקיבוץ הדתי.

יומן הזכרונות [1949—1955] מאת צבי פרייגרזון (א. צפוני). תשל"ו. 261 עמ'.

מפרי עטו של הסופר העברי צבי פרייגרזון, שמרא־שוני סיפוריו הופיעו לפני כיוכל שנים ב"התקופה", וספרו "אש התמיד" נתפרסם על ידי עם עובד לפני יותר מעשר שנים בשם־סתר א. צפוני, ניתן כאן כעין יומן של שבע שנות מאסרו במחנה הסגר סובייטי על עוון נאמנותו לעברית ולא־רץ־ישראל.

העידן הגרעיני במזרח התיכון מאת שמעון יפתח. ספ' רית אפקים. תשל"ו. 160 עמ'.

לתרבות וחינוך וכן בראש ההתאגדות לחינוך מבוגרים בישראל.

פרומתוס בין הקניבלים עיונים בשאלת המרי בספרות מאת צפירה פורת. תשל"ו. 203 עמ'.

משמעות המרידה של השכל והיצרים במרותם של המוסדות המשעבדים, כפי שהיא מתגלמת ביצירתם של מרק טיין, הותורן, וולט ויטמן, פייר בייל, מלויל, הנרי גיימס, פוקנר וקאמי, נבדקת בעשר מסות של מחקר ספרותי נוקב ומבריק מאת צפירה פורת.

תיאוקרטיה יהודית מאת גרשון ויילר. ספרית אפקים. תשל"ז. 329 עמ'.

נסיון להגדיר את הדילימה הטמונה ביחסי הדת וה־מדינה ולטעון כי יש סתירה מהותית בין קיומה של מדינה יהודית כהווייה מציאיתית ובין חוקי הדת כפי שנתגבשו מימי בית שני ואילך. "אפילו תיפתרנה כל יתר הבעיות העומדות במרכז הווייתה של ישראל כיום", אומר פרופ' ויילר, "עדיין תישאר משימת הגבורה של התגברות על המורשה הרוחנית של אלפיים שנות מח־שבה תיאוקרטית, כלומר אנטי־מדינית".

שחרורו של היהודי מאת אלבר ממי. תורגם מצרפתית בידי צבי ארד. ספרית אפקים. תשל"ו. 233 עמ'.

תרגום ספרו של הסופר הצרפתי, בן יהדות תוניס, מחברו של "נציב המלח", הטוען בנימוקים שונים, מהם כלליים מהם סובייקטיביים, לאחדות הגורל היהודי במדינה ובתפוצות, ולהכרחיותו של הפתרון הציוני.

מדינה וחברה סוגיות בסוציולוגיה פוליטית. מקראה בעריכת ש"ג איזנשטדט, עמנואל גוטמן, יעל עצמון. תשל"ו. 384 עמ'.

קובץ שהוא כמבוא לסוציולוגיה המדינית ונועד לבי־אים ללמוד פרקים במשנה זו אם ביזמתם ואם באוני־ברסיטה. במדורים העוסקים במושגי היסוד של מדע החברה והמדינה, במדינה המודרנית, בכוחות הפועלים במדיניות, ובטיפוסי המשטר, לוקטו מאמרים חשובים על הבעיות העיקריות של המדינה משל אבות המדע ומשל חוקרים בני זמננו. זוהי מקראה משובחת בהרכבה, אלא שצורתה העברית לוקה לעתים לא רחוקות. אין צריך לומר כי התקפדה על תחביר נכון (ובכלל זה פיסוק נכון) היא צורך אלמנטארי, בייחוד למיבנה מחשבתי מדעי, וחסרונה הוא פתח לסילוף וטעות. בעברית היו אמורים, כנהוג זה אלפי שנים, פשוט וברור, "ירש מפלגה שלא יצר בעצמו", ולא "ירש מפלגה אותה לא יצר בעצמו" וכו' וכו'. ויש שתרגום מילולי או נבער, שאינו מבחין בהבדלים בין דרכי הלשונות, מביא אף לידי היפוך המשמע. פסוק כגון "זאת על־פי היטלר היתה צרתו של מוסוליני: הוא נכשל בהקמתה של 'מדינת־מנהיג', שבה יש למנהיג סמכות מוחלטת" כוונתו לומר ממש ההיפך: נכשל

פוררת התפוררות טראגית בשלהי התקופה שלפני היטלר.

מקלף מאת ויליאם פוקנר. תרגם מאנגלית אמציה פורת. ספריה לעם. 217 עמ'.

סיפור אימים של אונס, רצח וזנות. אחד מטובי ספרי ריו של המספר האמריקני הגדול, המתאר בספריו בכוח חדירה המעמיק לחדור אל נפשות גבוריו השונות והמי שונות, מבחינת הרובד החברתי והשכלי, בתוך החברה הדרומית המרקיבה.

גם הרג ישרי מאת האלדור לאכנסס. תרגמה מאנגלית ג. אריוך. ספריה לעם. תשל"ז. 246 עמ'.

לאחר "תחנת האטום" זהו ספרו השני של הסופר האיטלאנדי הגדול, בעל פרס נובל, שתורגם לעברית. סיפור גידולו של בן איסלאנד הרחוקה המסופר בראייה פיוטית ואירוניה דקה.

פשעו של סילווסטר בונאר מאת אנאטול פראנס. תרגמה מצרפתית דליה טסלר. ספריה לעם. תשל"ו. 184 עמ'.

ממיטב הרומנים המוקדמים של פראנס, לפני שהחל בניתוח החברה המודרנית בסדרה של רומנים וסיפורים רצופים אירוניה.

חום ואבק מאת רות פראוור גובאוואלה. תרגם מאנג' לית אהרן אמיר. ספריה לעם. 156 עמ'.

המספרת, בת ילידי פולין שהתחנכה באנגליה ונישאה להודי, יושבה חצי יובל שנים בהודו עד שעברה לארצות-הברית. זהו סיפורה הראשון מחיי הודו שתורגם לעברית.

כל החיים לפניו מאת אמיל או'אר. תרגם מצרפתית אביטל ענבר. ספרית לעם. תשל"ז. 198 עמ'.

הנפש המספרת היא ילד ערבי הגדל בביתה של זונה לשעבר, יהודיה ילידת פולין, המטפלת בילדיהן של זונות ברובע פאריסי תושביו ערבים, יהודים וכושים.

העד. שלוש נובלות מאת ז'אן בלוד-מישל. תרגם מצרפתית ירוחם לוריא. ספריה לעם. תשל"ו. 156 עמ'.

שלושה סיפורים מאת מספר צרפתי יהודי, שניים מהם על רקע מלחמת העולם השנייה.

הניכחותו של דודי קראוויץ מאת מרדכי ריצ'לר. תרגם מאנגלית אהרן אמיר. ספריה לעם. תשל"ו. 380 עמ'.

רומן של סופר קאנאדי, יהודי, על רקע יהדות מונטריאול, שעל-פיו נעשה סרט מצליח.

תחת הרשת מאת אייריס מרדוק. תרגמה מאנגלית זיוה כספי. ספריה לעם. תשל"ז. 253 עמ'.

רומן שני בעברית מפרי עטה של המספרת האנגלית

פרופ' שמעון יפתח, מבכירי חוקרי הגרעין בארצנו, סוקר את התפתחות הטכנולוגיה הגרעינית ותפוצתה, את בעיית האנרגיה בכלל והאנרגיה הגרעינית ותכנית פיתוחה בארצות השכנות ובמדינת ישראל, ואת האפשרויות לייצור נשק אטומי באזור.

לנין בציריך פרקים מאת אלכסנדר סולז'ניצין. תרגם מרוסית צבי ארד. תשל"ז. 232 עמ'.

פרק אחד שהושמט מ"אוגוסט 1914" שכבר נתפרסם, שבעה פרקים מתוך "אוקטובר 1916" ושלושה פרקים מתוך "מאוס 1917", הטיבות העתידות להתפרסם, צורפו כאן יחד על-פי עניינם: תקופת ישיבתו של לנין בציריך בימי המלחמה. זהו שחזור משוער של חיי לנין, מחשבותיו ורגשותיו בימי הכנה רבי גורל לקראת מהפכת 1917.

הרצל מאת עמוס אילון. נוסח עברי: ג. אריוך ועמוס אילון. ספריית אפקים. תשל"ז. 470 עמ'.

ביוגרפיה, שהופיעה תחלה באנגלית, שכתבתם חיה ומרתקת. המיוסדת על חומר ארכיוני שקצתו היה חסוי עד-כזה. "כל האירועים והשיחות בספר זה מברר-ססים על מסמכים שבכתב. אין זו ביוגרפיה "בנוסח בדיוני", למרות הרושם העשוי לעלות פה ושם מפרטים ושיחות כי זהו רעיון היסטורי" (הערת המחבר).

בצעדים פומים על פני הארמה מאת לייב רוכמן. תרגם מיידיש א"ד שפיר. תשל"ו. 414 עמ'.

לייב רוכמן נודע בספרו "בדמיון חיי", שראה אור בתרגום עברי לפני שש-עשרה שנה, וביצירתו הסיפורית הגדולה "מיט בלינדע טריט איבער דער ערד" (1963), שניתן כאן לקורא העברי בתרגומו המעולה (והאחרון, לצערנו) של א"ד שפיר, עליו השלום. יצירה זו, שזופתה בכמה פרסים, מגלמת ברוב כשרון, בחדירה רגישה ועזה כאחת, את החוויות והדילימות הנפשיות והמוסריות של הניצולים לאחר חורבן היהודים באירופה.

מזן הגדול מאת אלן-פורניה. תרגם ק. א. ברתני. המוצעה הציבורית לתרגום ספרי מופת. תשל"ו. 192 עמ'.

הרומן הפיוטי הנודע, פרי עטו של המשורר והמספר הצרפתי, שנהרג בן עשרים ושמונה במלחמת העולם הראשונה, רומן שהטביע חותמו על אמנות הסיפור במאה העשרים, בתרגום רגיש ורהוט, היאה ל"מפעל לתרגום ספרי מופת".

סיפור מלחמה מאת רון זוהר. תשל"ו. 164 עמ'.

מלחמת יום הכיפורים בחוויתו של טוראי בן קיבוץ בחיל השריון.

פרידה מברלין מאת כריסטופר אישרווד. תרגם מאנג' לית אמציה פורת. ספריה לעם. תשל"ז. 192 עמ'.

סיפורו המפורסם של אישרווד על רקע ברלין המת-

כך נפרש הכנפים סיפור פריחתם של פרחי הטיס מאת
איתמר בן-ברק. תשל"ז. 188 עמ'.
מסכת חינוכו ועיצובו של האדם-הטייס בחיל האוויר
הישראלי.

המפלט האחרון מאת רות קליגר-עליאב ופגי מן. תרגם
מאנגלית מנחם בן-אייר. תשל"ו. 447 עמ'.

זכרונותיה של רות קליגר-עליאב, שנכתבו בידי הע-
תונאית האמריקנית פגי מן, על פרשת מאמצי ההצלה
וההעפלה שנעשו בידי המוסד לעליה ב' ועל חלקה
בהם. הספר אינו דן בפעולות עליה ב', שהביאה לארץ
באניות את שארית הפליטה בתקופה שלאחר מלחמת
העולם, אלא באניות הראשונות, אניות-הצללים, שה-
ביאו את נוסעיהן לחופי ארץ-ישראל בשנים שקדמו
למלחמת העולם ומיד לאחריה.

מהפכה בפורטוגל מאת מיכאל הרטגור. תרגם מצרפתית
צבי ארד. ספרית אפקים. תשל"ו. 277 עמ'.

תיאור לידתה ומגמותיה של מהפכת פורטוגל בידי
מרצה באוניברסיטת ישראל, הכתוב גם מתוך מגע
אישי עם אנשי המפלגה הסוציאליסטית ושאר מנהיגים
בפורטוגל.

עולם בדים, אנתולוגיה לאמנות הקולנוע בעריכת הלכה
קלר. [בתרגום מתרגמים שונים]. ספריית אפקים.
תשל"ה. 384 עמ'.

באמצעות לקט מאמרים וגילויי דעת של הוגים כפא-
נובסקי, הרברט ריד וסוזן לאנגר, במאים כאינגמאר
ברגמן, אסקווית, אנטוניוני, פודובקין, ומסאים וסציו-
לוגים כרוברט וורשו, כיארומונטה וריזמאן, מתבררות
בעיות של מהות הקולנוע לסגנונותיו, בחינותיו החב-
רתיות והאסתטיות, ובעיות עשיות סרטים. רמת התר-
גום והעריכה מאד לא-שווה.

סוניות בפזיולוגיה. מבנה וריבוד חברתי מקראה בע-
ריכת ד"ר משה ליסק. ספריה אוניברסיטאית. תל-אביב
תשל"ג. 303 עמ'.

ילקוט מאמרי יסוד בחקר המיבנה והריבוד החברתי,
הכוללים עיון בסוגיות כגון הגדרת הדיסקיפלינה הסו-
ציולוגית, התיאוריות הקלאסיות על מיבנה החברה
(מארכס, מאכס ובר, וובלן, שומפטר), הויכוח על טעמו
ותפקודיו של הריבוד, בדיקת שרשיהם של סכסוכים
חברתיים ומערכות מושגים בניתוח הסוציולוגי, בעיות
דיפרנציאציה וניעות חברתית. לשונו של הספר, בדומה
לספרים אחרים בתחום זה, עמוסה איטרות הביטוי ושי-
בושים, וכן מוחש העדר התבחייה הסמכותית אצלנו
בקביעת מונחים וצירופי לשון במחקר הסוציולוגי.

הנדעת. הקודם לו, "חלומי של ברונז", אף הוא הופיע
ב"ספריה לעם".

שיחת העיר מאת זיגפריד לנץ. תירגם מגרמנית צבי
ארד. ספריה לעם. תשל"ו. 187 עמ'.

סיפור, פרי עטו של מספר גרמני בן זמננו, על פני
רקע מחנות בצפון-אירופה הכבושה בידי הנאצים.

הר הכרמים מאת שלמה הללס. ספריה לעם. תשל"ו.
238 עמ'.

הרומן של הללס על רקע היהדות הכפרית של בס-
ראביה ב"מהדורה מחודשת".

ארצות התן סיפורים מאת עמוס עוז. בשיתוף קרן תל-
אביב לספרות ואמנות. תשל"ו. 243 עמ'.

קובץ סיפוריו הראשון של עמוס עוז (ונספה לו
הסיפור "על האדמה הרעה הזאת" שלא נכנס בספר)
ניתן כאן בנוסח מתוקן בידי המחבר.

מוות במשפחה שנים-עשר סיפורים ומסה מאת דליה
רביקוביץ. בשיתוף קרן תל אביב לספרות ואמנות.
תשל"ו. 173 עמ'.

כינוס סיפוריה של המשוררת דליה רביקוביץ שנד-
פסו בשעתו בכתבי-עת ובמוספי עתונים ונוספה עליהם
מסה על מרי מק-קארתי בשם "חיים מופלאים ואבודים".

עיר מאת קליפורד סימאק. תרגם מאנגלית יוסף עוזי-
אל. מדע בדיוני. תשל"ו. 234 עמ'.

זה ושני הספרים הרשומים אחריו הם מסידרה חדשה
של עם עובד "מדע בדיוני" (משום מה קוראים "מדע
בדיוני" לסוג הספרותי ששמו הנכון הוא "בידיון מדעי"
או "בידיון-מדע", ואולי "סיפורת מדעית").

אל האינסוף מאת בריאן אלדיס. תרגם מאנגלית יוסף
כרוסט. מדע בדיוני. תשל"ו. 214 עמ'.

קין הילדות מאת ארתור סי קלארק. תירגמה מאנגלית
ע. שם. מדע בדיוני. תשל"ו. 198 עמ'.

נפט המזרח התיכון ברכה ואיום מאת בנימין שברון.
בשיתוף מכון שילוח לחקר המזרח התיכון ואפריקה,
אוניברסיטת תל-אביב. תשל"ו. 407 עמ'.

בנימין שברון, המלמד באוניברסיטת תל-אביב, ושי-
מש בעבר בקתדראות שונות בארצות-הברית, מרצה
בספרו המקיף את תולדות בעיית הנפט בעולם ומשאבי
הנפט של המזרח התיכון לאור משבר האנרגיה וסכסוך
המזרח התיכון וסוקר את הסיכויים והסיכונים בימים
הבאים.

הוצאות שונות:

בעין בחנת כתבים פובליציסטיים מאת בנימין אקצין. הוצאת שקמונה חברה להוצאה לאור בע"מ ואוניברסיטת חיפה. תשל"ה. 597 עמ'.

מבחר מאמריו הפובליציסטיים מן השנים 1929—1967 של פרופסור בנימין אקצין, מגציבי מדעי המדינה והמשפט באוניברסיטה העברית, שהורה בה כעשרים שנה, ושימש הרקטור הראשון של אוניברסיטת חיפה בשנים 1969—1972. המחבר, ציוני משחר נעוריו, הצ"ט טרף בן עשרים לתנועה הרוויזיוניסטית, והמאמרים הרא"ש שונים באסופה שייכים לפרק זה בחייו שבו שימש בתפקידים מרכזיים בתנועה זו. בשנות הארבעים פרש מן הרוויזיוניזם ולימים שימש כמתאם העבודה המדינית של מועצת החירום הציונית בארצות-הברית. הספר משקף תקופה של כארבעים שנים הרוח-גורל בעם, בתנועה הציונית, בארץ-ישראל ובמדינה, בהארתו של אדם שהוא תלמיד-חכם ולוחם כאחד ודבריו מצויינים בצירוף של ערנות ומתינות מדעית, ראייה חריפה ויישוב-הדעת.

על התשובה דברים שבעל-פה. מאת הרב יוסף דב הלוי סולובייצק. כתב וערך והוסיף אחרית-דבר פנחס הכהן פלאי. ההסתדרות הציונית המחלקה לחינוך ותרבות תורניים בגולה. ירושלים תשל"ה. 354 עמ'.

דברים שהשמיע הרב י"ד סולובייצק ב'כינוס התשובה' השנתי שלו בין כסה לעשור בשנים תשכ"ג—תשל"ד ונרשמו ונסדרו בעברית (אמירתם המקורית באדיש) בידי פינחס הכהן פלאי ניתנים כאן בשבעה מדורים שעיקר עניניהם כפרה, ידוי, יחיד וציבור, ביעור הרע ותיקון הרע, בין בחירה חפשית לתשובה, כפרה, יסורים וגאולה. ב'אחרית דבר' עוסק העורך בדמותו של איש התשובה במחשבתו של הרב י"ד סולובייצק.

Yom Kippur and After. The Soviet Union and the Middle East Crisis by Galia Golan, Director, Soviet and East European Research Centre Hebrew University in Jerusalem. Cambridge University Press. 350 p.

גיתוח עמדותיה ותפקידה של ברית המועצות במלחמת יום-כיפור על פני רקע המדיניות הסובייטית כלפי סכסוך ישראל-ערב, על סמך חומר סובייטי וערבי. גליה גולן, מן האוניברסיטה העברית, בודקת את האינטרסים של ברית המועצות במזרח התיכון בויקתם למגמותיה הגלובאליות—גם מתוך שימת-לב לשיקולים סובייטיים פנימיים וחילוקי דעות בתוך ההנהגה הסובייטית. חקירת משחק הגומלין בין השיקולים החיצוניים והפנימיים במדיניות הסובייטית לאור הידוע על עמדותיה כלפי מדינות ערב והפלשתינאים, היחסים עם ארצות-הברית, ו"פתרון" בעיות האזור, וסכסוך ישראל ערב בכללו, באה לסייע לבירור כוונותיה ומגמותיה של ברית המועצות.

הוצאת דביר:

אגרות האמוראים האגדה הביוגראפית של אמוראי ארץ-ישראל ובבל לאגר מקורות יווניים ולאטיניים מאת א. א. הלוי. תשל"ז. 192 עמ'.

פרקי אגדה ביוגרפית על האמוראים מוקבלים כנגד תיאורים בעלי יסודות דומים בספרות היוונית והרומית. זה החמישי לספריו של א. א. הלוי בחקר האגדה התלמודית והמדרשית לאור הספרות הקלאסית, המבקש לשכן את האגדה העברית לסוגיה השונים במסגרת הרחבה של תרבות ומנהג.

קולות ברמה, שירי מלחמת יום-הכיפורים מאת ראובן בריינסקי, תל-אביב תשל"ז.

ספר שיריו החמישי של המשורר, והוא מוקדש "לעורף שיהיה קשה".

יומן ווייטנאם מאת משה דיין. תשל"ז. 169 עמ'. רשימות היומן, חלקן רבות-עניין, שרשם משה דיין בשנת 1966 בשעה שסיקר את מלחמת וייטנאם בשליחות "מעריב". שיתותיו עם מדינאים ואנשי צבא באי-רופה ועם חיילים ומפקדיהם בוייטנאם, רשמיו משדה הקרב, וכן ההריון ולקחיו.

כולם אחזים רומן פדגוגי מאת ברוך בן-יהודה. תשל"ז. 250 עמ'.

פרשת עבודתו של ד"ר ברוך בן-יהודה, מטובי המורים בארץ ומי שהיה מנהל הגמנסיה "הרצליה" ומנהל משרד החינוך, כמחנך כיתה בגימנסיה במשך תשע שנים עד גמר הלימודים. בינו ובין הניכיו נרקמת מסכת יחסים המקיפה גם את חייהם חוץ ללימודים, ודבריהם, יומניהם וחיבוריהם משולבים בדברי המחנך, ומצטרפים יחד להמחיש בביטוי חי ובלתי אמצעי את מהותו ותכנו של "יומן פדגוגי" זה.

הקרן והברית עיונים בשירת נתן אלתרמן. מאת אידה צורית. תל-אביב תשל"ד. 146 עמ'. אידה צורית בודקת מוטיבים יסודיים בשירת אלתרמן ובמחנותיו בייחוד לאור רעיון הקרבן.

בשער ארון עולם שיה הגותם של שניים המתבוננים בשיר תהילה אחד ובאור סגולתו היוצא מבתיו ומאיר לרבים. ערך ורשם בתשעה מעמדות מאיר הלל בן-שמאי. תל-אביב תשל"ה. 97 עמ'. עיון ב"ארון עולם" בצורת דו-שיח בין אב ובנו ש"שמותיהם אברהם ויצחק.

כשיפין סוגיות במקרא ובלשונו מאת דוד זילבר. תשל"ז. 118 עמ'.

אסופת מאמרים בעניינים מקראיים ובעיות לשון המקרא.